

CONCLUSIONS

FORUM ARC:

“Detecció i Orientació en l’esport.

Tenim present el futur?

Sant Cugat del Vallès 18 i 19 d’octubre de 2006

Les conclusions que es presenten són fruit de les aportacions que ens han fet arribar els participants del Fòrum. D’elles, la majoria han estat d’entrenadors amb experiències ben diverses, des de la iniciació i la detecció fins a entrenadors d’alt rendiment en actiu. A més, s’ha volgut escoltar als propis esportistes, i s’han aportat les reflexions d’un total de 22 medallistes olímpics catalans d’esports i modalitats ben diferents. Finalment, hem aconseguit completar la informació amb gestors, tècnics de clubs, federacions, administració, escoles, etc. així com d’altres protagonistes importants com pares i professionals de les ciències de l’esport. Pensem que aquesta diversitat proporciona una amplitud d’enfocaments i punts de vista diferents que reforcen el contingut del que aquí es presenta.

Organitzem les conclusions en 5 apartats principals, desglossats cadascun d’ells en altres de caire més concret.

CONCLUSIÓ GENERAL 1

Constatació d'una situació de partida adequada.

L'esport català gaudeix d'una base amb fonaments sòlids que permet pensar en un bon futur, si som capaços d'afrontar i adaptar-nos als reptes inherents a les tendències socials existents a casa nostra i arreu.

- **Població Infantil:** Les dades prospectives existents sobre el potencial de creixement de població són positives per quan es xifren en un increment del 46% de nens i joves en els pròxims quatre anys. Això elimina els mals presagis del passat que parlaven de manca de nens en aquestes edats.
- **Participació:** Les dades existents de participació, tant en l'activitat física en general com en les competicions escolars i federades, així com de volum d'esportistes d'alt nivell són bones si es comparen amb altres indicadors similars.
- **Estructures:** Existeix tot un seguit d'organitzacions i clubs punters que saben com captar esportistes amb qualitats i com tenir-ne cura per tal que continuïn fent pràctica esportiva i, en alguns casos arribin fins a l'alt nivell internacional. Aquestes estructures són un gran capital per al futur.

CONCLUSIÓ GENERAL 2

Cal refermar els punts forts i actualitzar-nos de manera contínua.

El bon estat diagnosticat d'alguns elements del sistema esportiu català ha d'estar acompanyat d'un esforç per apuntalar i millorar encara més els punts forts.

- **Increment de participació:** No hi ha cap raó que ens permeti pensar que no es pugui augmentar la quantitat de població físicament activa i la que participa en l'esport. Calen polítiques actives d'increment de les taxes generals que, per força s'han de traduir en:
 - Un millor nivell de salut
 - Una cultura més desenvolupada en el domini del propi cos i en el gaudir plenament de les qualitats pròpies.
 - Millora dels clubs
 - Millora dels esportistes d'alt nivell
- **Modernitzar estructures i sistemes:** Cal que les federacions més desenvolupades (s'ha parlat de la xifra de 4.000 llicències com a un nombre mínim per assegurar una infraestructura suficient per disposar dels tècnics i serveis necessaris) mantinguin o millorin els seus nivells i adaptin contínuament les seves estructures i sistemes als temps actuals. La modernització i renovació permanent dels sistemes de gestió i de l'actualització tècnica ha de ser un treball prioritari.
- **Grans esdeveniments esportius:** S'ha destacat la importància que tenen els grans esdeveniments esportius celebrats a casa nostra i la seva funció com a eina motivadora i aglutinadora de voluntats. I en el cas que no siguin a Catalunya, plantejar-los com a un objectiu estratègic per a l'esport català i espanyol. Per tant, calen accions i mitjans per aconseguir l'organització a casa nostra del màxim nombre possible d'aquests esdeveniments esportius internacionals d'alt nivell.
- **Respectar els ritmes d'aprenentatge i biològics:** S'ha de vigilar constantment per no cremar etapes en el procés d'aprenentatge de l'esport. Els nens i joves, malgrat que mostrin molt bones qualitats per a l'esport, han de seguir els ritmes i tenir els aprenentatges que els corresponen per edat. A les primeres edats han de experimentar en diversos esports i és recomanable que, tret d'algunes excepcions, esperin el pas a la pubertat per tal d'iniciar el que anomenem tecnificació. A més, l'entrenament en aquesta època ha de tenir nivells d'exigència progressivament superiors. En aquestes edats, generalment, és molt més important generar motivació i crear una bona base que enfocar el tema exclusivament en el resultat immediat. Fer servir mitjans d'entrenament d'edats superiors només farà que quan siguin adults els estímuls de l'entrenament siguin menys eficaços.
- **Clubs:** El suport als clubs, en tant que elements estructurals vitals per a l'esport federat, ha de ser important. A més, els mateixos clubs han de fer un esforç continu per adaptar-se als canvis i motivacions de la seva base social de referència.

CONCLUSIÓ GENERAL 3

Cal innovar.

No n'hi ha prou amb reforçar els nostres punts més afermats, sinó que cal renovar-nos. Necessitem generar noves iniciatives que en permetin completar els nostres sistemes de suport a l'esport.

- **Orientació esportiva:** La primera, i pensem que més innovadora, de les noves iniciatives proposades va ser un concepte nou al món de l'esport: l'orientació esportiva Coneixent l'estat i aprenentatges físic - esportius del nen, proporcionar als nen i als seus pares informació sobre cap a quines activitats podria dirigir-se per tal de tenir les millors oportunitats per millorar el seu estat i aprenentatges, o per assolir el seu potencial. Cal desenvolupar tot un sistema d'orientació esportiva començant amb la població infantil. Ha d'abastar totes les vessants: recreativa, de salut, i esportiva. Un primer pas consisteix en generar el concepte i fer-lo familiar entre tots els educadors. Aquestes orientacions sobre les qualitats i necessitats del nen han d'anar acompanyades d'un directori de recursos reals existents en l'entorn social de cada nen, per tal de fer operativa aquesta orientació.
- **Normativa de referència:** Una altra aportació força interessant va ser la proposta de recollir les pautes que siguin les més acurades i assenyades en base a l'experiència i el coneixement (inclòs el científic) que serveixin de referència i de guia de bons usos per tots els integrants de la comunitat esportiva: pares, entrenadors i esportistes. Es va plantejar que aquesta mesura pugui ser liderada per l'administració esportiva, amb la inclusió de tots els coneixements pràctics i útils disponibles. Es va apuntar també que podria tenir forma d'una "normativa de referència per a la iniciació i tecnificació esportives".
- **Formació integral:** Malgrat que el concepte de formació integral d'aquesta persona que està orientada cap a l'esport d'alt nivell ja estigui generalitzant-se, cal desenvolupar més mitjans pràctics per que esdevingui una realitat comuna. Començant per els esportistes d'alt nivell (on ja hi han iniciatives com el Servei d'Atenció a l'Esportista) i arribant a tots els esportistes que comencen la seva tecnificació. En aquest sentit, els instituts d'especial atenció a la pràctica esportiva i les adaptacions curriculars van ser uns mitjans senyalats com útils.
- **Noves vies per afrontar necessitats mitjançant col·laboració entre federacions:** En esports (federacions) amb un nivell de desenvolupament i implantació més baix (recordem que es va xifrar en menys de 2.000 llicències). Aquest nombre de llicències comporta que no disposin de prou recursos, especialment tècnics, per desenvolupar-se, cosa que pot comprometre el seu futur. Cal generar iniciatives que fomentin sinèrgies entre elles de manera que pugin disposar del suport tècnic necessari per desenvolupar la seva activitat amb els nivells d'eficàcia i actualització necessaris. Potser cal buscar procediments comuns de fer promoció per augmentar el volum de clubs i llicències i segurament cal analitzar en detall els models de tecnificació per trobar els més eficaços en funció de la seva dimensió.

CONCLUSIÓ GENERAL 4

Cal promoure la Gestió del Coneixement.

El Fòrum ha servit per fer palès i per demostrar que el coneixement és un motor amb gran potencial per modificar els plantejaments i per millorar. S'han fet nombroses intervencions en el sentit d'aconseguir que la Gestió del Coneixement que atreurem entre tots pugui ser comunicada i compartida.

- **Intercanvis entre entrenadors i científics amb diferents experiències:** En els tallers d'esports s'ha corroborat que el contacte entre entrenadors de diferents esports amb elements comuns entre ells pot proporcionar-nos maneres de millorar els mètodes de treball. També s'ha comprovat com les experiències existents amb professionals de les diverses ciències de l'esport poden ajudar a millorar la qualitat de l'entrenament dels esports o entitats que encara no les han integrat.
- **Web del coneixement:** S'ha comentat que la manera més adient per generar la informació i fomentar el seu intercanvi podria ser una web de l'ARC orientada a aquests continguts, on es creïn directoris de tècnics i es generin espais de trobada i informació àgil i actualitzada.
- **Perfil dels monitors – entrenadors:** Una constatació generalitzada i valorada com a realment important ha estat que els anomenats “monitors” - entrenadors de la iniciació esportiva han de tenir una motivació important, però igualment cal que tinguin uns coneixements i habilitats de molt bon nivell. Per tant, cal establir mitjans per fer que la seva formació i dedicació siguin les adients. S'ha apuntat que la seva professionalització podria ser un camí, però igualment s'ha dit que no ha de ser merament econòmica, sinó que ha de venir acompanyada dels coneixements i habilitats corresponents a la tasca de formació de nens i joves. També es va assenyalar la importància que s'ha de donar a aquesta dedicació, i es va apuntar l'establiment de reconeixements específics per aquestes persones.
- **Suport familiar:** Dels testimonis dels esportistes amb medalles en jocs olímpics s'ha després que el suport familiar és un element d'importància cabdal per al desenvolupament dels esportistes. Les reflexions han anat entorn d'accions que facilitin la comunicació i la coordinació entre la família i els entrenadors dels joves. Una via pot ser la recopilació de recursos i experiències que ja hagin tingut aplicació en clubs o federacions i fer-los públics.

CONCLUSIÓ GENERAL 5

Millorar la coordinació de tots els agents de l'esport.

El treball ben coordinat entre els diferents agents comporta un major rendiment dels programes.

- **Diferents tipologies d'esport complementàries:** Una conclusió que ha esdevingut d'una importància cabdal rau en la constatació que tots els tipus d'esport (escolar, lleure, federat, alt nivell) que moltes vegades es veuen com competidors o diferents en els seus desenvolupaments, en realitat són complementaris. Cada agent juga un paper dins de l'activitat física i cap d'ells és incompatible amb els altres. El camí o itinerari d'un esportista pot passar per l'esport escolar i després pel federat, continuant cap a l'esport de lleure o rendiment amb canvis en diferents moments de la vida de la persona. Conseqüentment, trobar maneres de comunicar i complementar aquestes quatre vies és una tasca de futur.
- **Instituts d'atenció a la pràctica esportiva:** la seva creació i desenvolupament han estat una constatació del seu potencial per facilitar la tecnificació esportiva i donar impuls a la pràctica esportiva en els IES, així com potenciar els clubs de la zona.
- **Accions conjuntes entre federacions/clubs:** El fet de tenir un lloc on parlar conjuntament han portat a que diferents federacions i clubs hagin constatat que poden aprofitar aquesta relació per diferents objectius. Per exemple, és possible fer accions de captació conjunta en zones en que tenen interessos comuns; es poden contractar conjuntament serveis que de manera aïllada seria impossible o més car com per exemple serveis de preparació física per a centres d'entrenament propers, i d'altres.
- **Coordinació de les administracions:** Les diferents branques de l'administració amb interessos en l'activitat física i l'esport (Educació / Salut / Esports) també han de parlar, comunicar i coordinar els seus esforços per tal d'incrementar els rendiments de les seves polítiques i fomentar la transversalitat.
- **Escola i club:** Finalment, en la relació existent entre l'escola, el club i la federació hi ha molt camí per recórrer. És molt important definir funcions de cada agent. No van haver conclusions concretes sobre aquest aspecte, tot i destacar que resulta necessari fer una reflexió a fons que pot resultar molt beneficiosa per tots.

* * *

En el món de l'esport qui es para està perdut, ja que aquesta és una activitat en permanent desenvolupament i canvi. El dia a dia ens absorbeix a tots i costa trobar un moment per reflexionar i compartir, però sense la reflexió i l'aprenentatge ens arisquem a repetir esquemes i a no evolucionar amb l'eficàcia necessària. En aquests dies hem vist clarament com, malgrat l'esforç que ha representat el canvi de la rutina diària del treball a passar a escoltar i aportar reflexions, han sorgit una il·lusió i unes ganes intenses de trencar inèrcies i d'innovar. Tots hem vist com el Fòrum ha estat una via per tal de trobar idees i camins que ens ajudin a eliminar dificultats i ens permeti aprofitar oportunitats que portin a millorar la nostra activitat.

I el mitjà no ha pogut ser més enriquidor: tot s'ha basat en escoltar les experiències dels altres, contrastar-les amb les pròpies i conèixer dades que ens permetin situar-nos en posició de millorar.

Quan preparàvem el Fòrum vàrem parlar amb molts entrenadors per intentar copsar el que podia ser més interessant i útil. Llavors va haver dues peticions expresses: "Que no ens quedem en teoritzar, sinó que parlem sobre tot de com apliquem les idees" va ser la primera, i la segona "Que el què es parli arribi als centres de decisió per tal que es puguin endegar o donar suport a iniciatives que permetin veritables avanços."

Pensem que la primera petició ha estat àmpliament aconseguida, ja que la immensa majoria de les aportacions han estat de caire pràctic o basades en experiències. Respecte a la segona, esperem que aquestes conclusions siguin la primera pedra per facilitar aquestes iniciatives. En un futur proper podrem valorar l'abast de la influència del Fòrum.

És obligat dedicar les últimes ratlles de les conclusions a totes les persones i institucions que han col·laborat i participat activament per fer que aquest Fòrum fos un veritable punt de trobada d'aquells que mouen dia a dia l'esport en tots els seus nivells, des de la iniciació fins a l'alt nivell.